

ЧЕРВЕНЬ 2022/2023 р.

10

ВЕСЕЛКА

ЩОМІСЯЧНИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

Тамара Коломієць

Червень

Ходить літо
Білим світом
Від двора і до двора,
А за літом –
Червень слідом
Спілі ягоди збира.
І солодкі, і червоні
Обриває тут і там,
Не сороці, не вороні –
Куштувать дає шпакам.
– Ну, які вони? – питає.
Чи сподобались, чи ні?
І збирає-вибирає
Найспіліші та смачні
У найбільший козубок
Для малят у дитсадок,
Запашні та соковиті –
Щедрим сонечком наліті.

Леонід Полтава

Хто як говорить

Хто як говорить
Все, що живе на світі,
Уміє розмовляти:
Уміють говорити
Зайці і зайченята,
По-своєму говорять
І риби серед моря,
І у садочку пташка,
І у траві комашка.
Говорять навіть квіти
З блискучими зірками.
А як говорять діти? –
Так, як навчає мама!
Прийми ж, матусю, слово
Подяки від дитини
За нашу рідну мову –
За мову України!

На обкладинці журналу малюнок художника Сергія Іванова.

2

канікули ...

ЧЕРВЕНЬ

Той, хто бачив, як розкішні
Маки вогняно цвітуть,
Як в садках дозрілі вишні
Аж гілки додолу гнуть.

Той розкаже сам, напевно,
Чом це здавна між людей
На Україні зветься Червнем
Першим літній місяць цей.

Тарас Шевченко

Сонце гріє, вітер віє
З поля на долину,
Над водою гне з вербою
Червону калину;
На калині одиноке
Гніздечко гойдає, –
А де ж дівся соловейко?
Не питай, не знає.

Жайворонек – розмалюй.

Людмила Савчук

Літо-літечко

В небі сонечко яскраве,
В травах – коники,
А у лісі кучерявім
Дзвонять дзвоники,
Схожа вродою із сонцем
Кожна квіточка,
Стигне вишня під віконцем –
Літо. Літечко.

Василь Заєць

Жайвори

Поклювали жайворонки
Хмари дощові,
А самі сховалися
У густій траві.

Із хмарин прокльованих
Дощик припустив,
Жайворів-бешкетників
Добре намочив.

«Правильно й чисто говорити своєю мовою може кожний, аби тільки було бажання. Це не є перевагою вчених-лінгвістів, письменників або вчителів-мовників, це – тільки ознака, а й обов'язок кожної культурної людини. Культурними в нас мусять бути всі, незалежно від того, працює людина розумово чи фізично».

(Богдан Антоненко Давидович (1899-1984)
– український письменник.)

Чи знаєте ви, що...

«Мавка» збирає зали глядачів

Українська «Мавка» збирає повні зали глядачів в американських кінотеатрах. Анімаційний фільм за мотивами «Лісової пісні» Лесі Українки

вийшов у прокат на великих екранах у США. Роботу над стрічкою команді українців вдалося завершити, попри повномасштабну війну. Зараз «Мавка», за словами продюсерів, найкасовіший український фільм.

24 травня відбулася прем'єра української стрічки «Мавка» у Вашингтоні. Подивитися фільм чимало глядачів прийшли у вишиванках. Українську сорочку вдягнув американець Аланте, який прийшов на український фільм вперше в житті.

Верховний суд Нідерландів підтвердив рішення, ухвалене Апеляційним судом Амстердама, що скіфське золото має бути повернуте Україні. Про це йдеться у рішенні суду від 9 червня 2023 року.

Суд постановив, що держава Україна має законний інтерес у захисті своєї культурної спадщини. У 2014 році Музей Алларда Пірсона в Амстердамі отримав об'єкти у тимчасове користування з чотирьох музеїв Кримського півострова. Коли Росія окупувала Крим, стало незрозуміло, кому передавати ці предмети: музеям в окупованому Криму чи Україні.

Олександр Копиленко

СОН-КВІТКА

Іду поволі широким, ще сірватим ланом. У ярку на пригріві трава зеленіша, хоч на дні ще лежать рештки сивого снігу.

А, здоров, сон-цвіту! Фіолетова зірка, з жовтою цяткою в центрі. Я нахилиюсь над першою весняною квіткою. Вона розкрила перед сонцем свої пелюстки. А листя майже немає – все заросло волохатими волосинками, що рятують квіт-

ку від холоду. На ніч у квітки закриваються пелюстки, і їй не страшно навіть колючого морозу.

Поруч буино розквітли проліски. І ряст тут-таки притупився, він зацвіте через день-два. Фіалка викинула перші листячка і стрілку майбутньої квітки. А далі й не встежиш, як почнуть щодня розквітати весняні квітки.

У традиційному українському вбранні на екрані постають і герої фільму – Мавка та її коханий Лукаш. Анімаційна стрічка за мотивами «Лісової пісні» Лесі Українки вийшла у прокаті у США двома мовами: українською та англійською. Проте в англійській версії звучать українські пісні, серед яких – «Веснянка» від гурту «Дахабраха».

Ура-а-а-а ...

У СВІТІ КАЗОК

Казки сприяють розвитку фантазії та креативного мислення. Слухаючи цікаву історію, дитина уявляє усі події в своїй голові. Подібна практика незамінна для тих, хто хоче розвинути свою фантазію та творчу сторону своєї особистості, адже ніякий комп'ютер чи телевізор не зможе замінити собою книжку.

Казки збільшують словниковий запас. Немає різниці, чи дитина ще не говорить, чи уже ходить в школу, казкові історії дуже добре впливають на лексику. Вони насичують мову новими словами та вчать краще висловлювати свої думки.

Заячий холодок

(Українська народна казка)

Колись, давним-давно, росли величезні ліси заячого холодку. І селилися в них зайці гамірливими селами й селищами. Тепер же заячий холодок лиш подекуди в лісі. Під гіллястими кучерявими деревцями зайці люблять спочивати і вести довгі розмови про життя-буття.

Хтозна, звідкіля прибулдився до Золотого бору капловухий Заєць. І такий же задавака та нахаба!

– Це мій холодок! – заявив, улігшись під одним деревцем.

– І це мій! – вигріб собі ложе під іншим.

– І це мій! – побіг під тре-

те, зігнавши звідтіля зайчат.

– Хіба так можна?! – прибігли скаржитися вони Дідові-зайцю.

– Не хвилюйтеся, – заспокоїв їх Дід. – Побачимо, що з того далі буде.

Пішли зайці на город по капусту. Капловухий Заєць вибрав найбільшого качана, силкується, ніяк не покотить.

– Облиш! – сказав йому заєць Дід. – Це наша капуста.

Поплентався капловухий Заєць у свій холодок ні з чим. Лежить насурмонившись, лапу на лапу закинув. Аж чує: зайці збираються

на город по моркву. І він з ними. Учепився за найбільшу морквину, тягне.

– Облиш! – сказав йому заєць Дід. – Хіба це твоя морква? Це наша!

Розсердився капловухий Заєць. Лежить у холодку, не поворухнеться.

А зайці повсідалися на осонні, ласують морквою, капустою.

Капловухому мультко стало лежати і їсти хочеться.

– Ідіть уже в холодок! – гукає до зайців.

– А хіба то наш холодок? То ж твій, – відказують йому зайці.

Капловухий Заєць як підскочить та як загаласує на весь ліс:

– Це наш холодок! Наш!

А зайці як засміються! Отож-то.

Анатолій Костецький

Канікули

«Канікули! Канікули!» –
Співає все навколо.

Канікули, канікули,
Канікули у школі!

А що таке – канікули?

Це літні дні барвисті,

Це час, коли нам ніколи

Хоча б на мить присісти,

Бо треба мчати босими

Наввипередки з вітром,

З густих лісів приносити

Горіхів повні відра.

Це час у річці хлюпатись,

Підсмажувати спини

І зранку в лузі слухати

Тонку струну бджолину...

Це час, коли за хлопцями

Ми скучим, як ніколи,

І нам страшенно схочеться

Скоріше знов до школи!

Микола Вінграновський

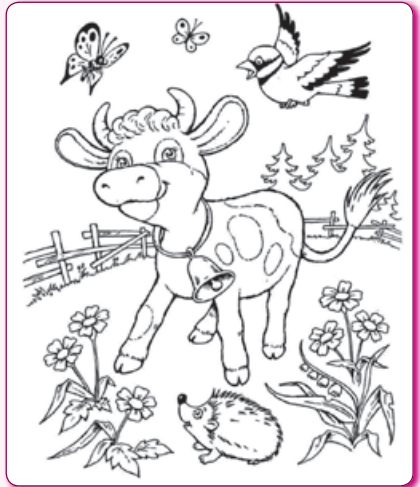
Хто воно?

Озирались маки: що таке?
Вітер крикнув макам: утікайте!
Голови червоні пригинайте
І тікайте, бо воно таке!

Потолоче, витолоче, вимне,
Гляньте: від кульбаби тільки пух!
Плигне, стане, чорним оком блимне,
Розженеться та об грушу — бух!

Шпаченя злетіло на гілляку,
Кличе тата, та немає слів.
По стіні на хаті з переляку
Чорний кіт по вуса побілів!..

А воно сміється й позирає:
Мало, бачте, битися йому!
Хто воно — ніхто в дворі не знає,
Лиш одне — говорить воно му-у-у!

Розмалюй.

Ліна Костенко

Сунички

Під маленькими яличками
У смарагдовій траві
Літо вирросло суничками –
То по одній, то по дві.

Ой, сестриченько-яличко,
Ти не дряпай моє личко,
Я суничок назбираю
Жменьку мамі і собі!

Галина Чорнобицька

Доню! Ручок не помила,
а вже коржика вломила?
І до столу хочеш сісти.

Як ти будеш кашку їсти?
В тебе ж пальчики й долоні
від пісочку аж червоні.

Доня руки мила, мила,
білу піну з мила збила
і водички не жаліла.

Як помила, аж зраділа
Поспіша до столу сісти
полуниці й кашу їсти.

Розмалюй.

Василь Кравчук

На жнива

Там, де поле стиглим колосом шумить,
Рано-вранці дивна музика звучить:
В перепілочки сопілочка нова –
Перепілочка скликає на жнива.

ура-а-а-а ...

З КНИЖКОВОЇ ПОЛИЦІ

Україна багата на таланти. Безперечно до них належить і **Миго Марися**. Їй вісім років, вона автор та ілюстратор дитячих книжок. Свої перші книжки Марися почала створювати у віці чотири років.

У 2020 р. вийшла у світ Марисіна перша книжка «Кікорофа» – місто, в якому постійно щось твориться.

Книга «Казки від Марисі» об'єднала у собі цикл невеликих казок різної тематики.

Миго Марися

Чарівник Микола

Жив-був чарівник Микола. За допомогою своєї чарівної палички він грав по нотах, демонструючи свою майстерність найкращим друзям – дітям – Ліні та Марку.

Але одного дня до чарівника Миколи увірвався Троль і вкрав ноти. Ліна і Марк заплакали, тому що хотіли дослухати мелодію.

Наступного дня повторилося те саме, але Микола встиг вивести друзів із приміщення, щоб вони не плакали.

У чарівника було багато копій нот, тому в подальшому він зміг спокійно грати своїм друзям дистанційно.

Але поки чарівник спав, Троль вкрав у нього всі-всі копії.

Вранці Микола прокинувся і не встиг ще вдягнутися, як вже збагнув, що нот немає. Вночі чарівник повторив викрадання Троля і забрав свої ноти назад.

Зранку чарівник Микола вирішив разом з Ліною та Марком зробити невеличкий концерт. Чарівник, як завжди, грав по нотах, Ліна – на трембіті, а Марк – на сопілці.

ПОКИ ЖИВЕ МОВА

... живе й народ як національність. Ці слова Івана Огієнка підтвердив і 61-ий Фестиваль драми і художнього слова ім. Олександра Духновича, який 17 та 18 травня цього року відбувся у Пряшеві, де представили свою любов до рідного слова читці-декламатори основних та середніх шкіл Орябини, Пряшева, Михаловець, Ублі та інших місцевостей Пряшівського та Кошицького країв. Своїми виступами зачарували присутніх біженці з України, які із-за російсько-української війни опинилися у Словаччині. Програму фестивалю збагатив і музично-драматичний театр з українського Дрогобича.

Якщо зробити коротку оцінку фестивалю, то, звичайно, результати багато підкажуть, але в загальному перемогло рідне слово.

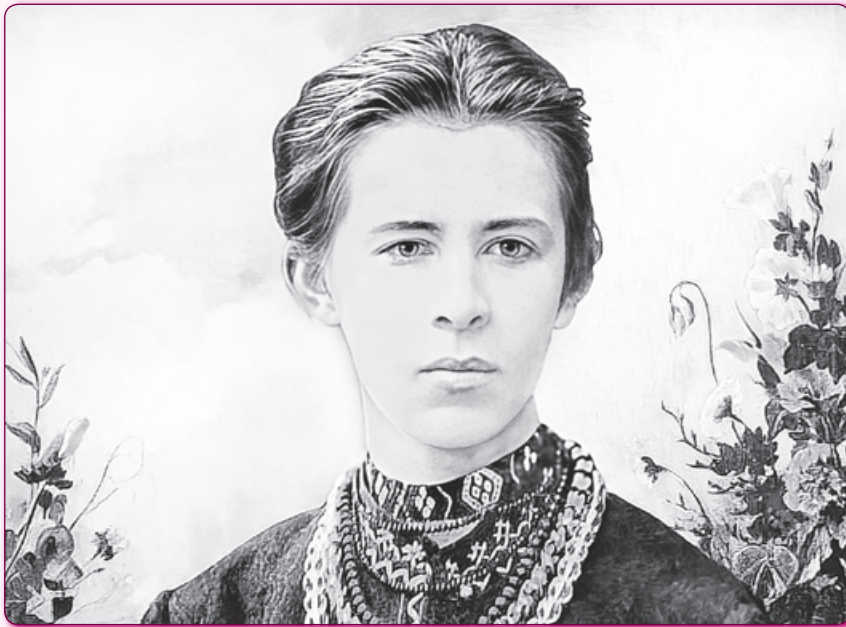
Степан Жупанин Рідна мова

По-своєму кожна
Пташина співає,
По-своєму кожен
Народ розмовляє.
У мене й народу мого
Українська є мова чудова,
Своя, материнська.
По світу її,
Як святиню, нестиму
Допоки живу,
В чистоті беретьиму,
З Любов'ю сердечною,
Вірністю сина.
Ця мова для мене,
Як мати, єдина.

ура-а-а-а ...

Леся Українка (1871-1913) – українська письменниця.

Леся Українка

Тиша морська

В час гарячий полудневий
Виглядаю у віконце:
Ясне небо, ясне море,
Ясні хмарки, ясне сонце.

Тиша в морі. Ледве-ледве
Колихає море хвилі;
Не колишуться од вітру
На човнах вітрила білі.

З тихим плескотом на берег
Рине хвилечка перлиста;
Править хтось малим човенцем, –
В'ється стежечка злотиста.

Править хтось малим човенцем,
Стиха весла підіймає,
І здається, що з весельця
Щире золото спадає.

Розмалюй.

Г. Чубач
**Українська
мова**

Золоте курчатко
В золотій торбинці
Принесло сьогодні
Літери дитинці.
А дитина з літер
Збудувала слово.
І звучить, як пісня,
Українська мова.

Лідія Повх
Яблунька

Яблунька, ти царівенька.
У короні твоя голівонька.
Твої рученьки – вишиванка.
Дай нам яблучко для Іванка!

Іван Складаний
Шипшина

– Ой пишная шипшино,
Ти про що шепочеш?
Може, мене квітоньками
Дарувати хочеш?
– Пошануй, тебе прошу,
Не руш мого цвіту.
Почастую ягідками,
Як відшумить літо.

М. Хоросницька
Матусин заповіт

Раз казала мені мати:
«Можеш мов багато знати,
Кожну мову шанувати,
Та одну із мов усіх
Щоб у серці ти зберіг».
В серці ніжну і погідну
Збережу я мову рідну!

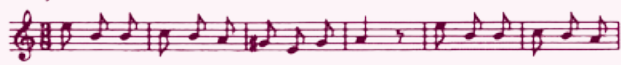
СПІВАЙТЕ
З НАМИ

Всякому городу нрав і права

Слова Григорія Сковороди
Рухливо

Літературна обробка Івана Котляревського

Вся-ко-му го-ро-ду нрав і пра-ва, вся-ка і-мі-с свій

ум го-ло-ва, вся-ко-го при-хо-ті во-дять за

ніс, вся-ко-го ма-нить к на-жи-ві свій біс.

Всякому городу нрав і права,
Всяка імє свій ум голова,
Всякого прихоті водять за ніс,
Всякого манить к наживі свій біс.

Лев роздирає там вовка в куски,
Тут же вовк цапа скубе за виски,
Цап у городі капусту псує,
Всякий з другого бере за своє.

Всякий, хто вище, то нижчого гне,
Дужий безсильного давить та жме;
Бідний багатого – певний слуга,
Корчиться, гнеться пред ним, як дуга.

Всяк, хто не маже, то дуже скрипить:
Хто не лукавить, то ззаду сидить,
Всякому рот дере ложка суха, –
Хто ж є на світі, щоб був без гріха?

ЗНАЙОМТЕСЬ:

З ПИСЬМЕННИКОМ

Микола Зимомря

Микола Зимомря
(нар. 30 листопада 1946,
с. Голятин, Міжгірського
району Закарпатської
області) – український
літературознавець, кри-
тик, перекладач, педа-
гог, доктор філологічних
наук, професор, академік
АН вищої школи Укра-
їни. Член Національної
спілки журналістів Укра-
їни (1980), Національ-
ної спілки письменників
України (2008).

Вчився на відділеннях української та німецької філології Ужгородського університету (1962-1967). Працював учителем німецької мови в Ужгородській СШ № 5 (1966-1967) та в Ужгородському університеті (1967-1993).

1969-1972 – навчання в аспірантурі Берлінського університету ім. Гумбольдта, де захистив кандидатську дисертацію на тему «Сприйняття української літератури в німецькомовних країнах від першовитоків до 1917 р. До історії російсько-українсько-німецьких літературних взаємодій» (1972).

Працював завідувачем кафедр німецької філології УжДУ (1973-1979), іноземних мов (1986– 1993), професором Педагогічної академії в Слупську (Польща, 1993-1995), професором Закарпатського Інституту післядипломної освіти (1995-1997), Балтійської гуманістичної вищої школи в Кошаліні (Польща, 1997-2002).

Академік Академії наук Вищої школи України. Від 2003 р. – завідує кафедрою теорії та практики перекладу в Дрогобицькому державному педагогічному університеті ім. І. Франка.

М. Зимомря – автор понад п'ятисот опублікованих праць з проблематики порівняльного літературознавства, перекладознавства, культурознавства.

Переклав: збірку поезій «Київ у травні» (2001) Д. Павличка – німецькою мовою, польськомовні твори «Гармонія псалму» (2003) Олександри Шевелло, німецькомовні розділи «Історії карпатських русинів» Михайла Лучкая (2004) – українською мовою, а також польськомовну працю Івана Павла II «Встаньте, ходімо!» (2005; співавтор – І. Зимомря).

Ура-а-а-а ...

Микола Зимомря

ПОРОГИ У ВУЛИКУ

Вулик може бути споруджений не тільки пасічником, але й бджолами. Цей вулик здалека виглядав звичайнісіньким дуплом. Вітри видули, а дощі омилли доволі велику ямку у старому дереві. Липа була могутньою. Настільки, що із кореня вирости ще три пагінці, які з роками перетворилися в окремі дужі стовбури. Виглядало так, що до неба тягнулися чотири липи, хоч усі мали одну основу.

У вулику бджоли жили дружньою спільнотою, де кожна бджола добре відала, що має робити – для себе і для інших. Та головною була Матка. Вона чула себе справжньою королевою. З великою ласкою усі споглядали на неї, бо бачили в ній зразок чину. Навіть трутень чемно кружляв, ліниво розкриваючи крила. Перед Маткою завжди був стрій із шести бджілок. Вони були стрільцями, охоронцями її спокою. Та

тривоги щоразу приносили оси. Вони часто напали на вулик. Налітали, як чорна хмара. Нерідко залишали на місці вулика одну руїну.

Так сталося і напередодні того дня, коли грянула буря, а опісля неї одразу запанувала спека-теплінь... Оси несподівано обсіли дупло, закривши, наче шапкою, віконце вулика. Однак усі бджоли стали на захист домівки, падаючи одна за одною...

– Ми переможемо! Ми переможемо! – джурджала грізна оса, вбиваючи бджілок.

– Ні і ще раз – ні! Допоки у вулику бодай одна бджола жива, – ні, ворог не увійде в нашу хатинку!

Це лунав голос Матки. Головна бджола силкувалася вийти на передню лінію біля віконця. Та шість її охоронців миттєво випереджали цей рух і знову творили неприступну лінію оборони. І залишалася Матка, як за стіною фортеці.

Так і триває життя у вулику.

Бо вміють бджоли боронити свої пороги!

Платон Воронько

Липка

**Я маленька липка,
Виросту велика, –
Не ламай мене.**

**Я медовим цвітом
Зацвіту над світом, –
Бережи мене.**

**Тінь тобі я кину
У гарячу днину, –
Ти шануй мене.**

**Від дощу сховаю
Вранці серед маю, –
Ти полий мене.**

**Будемо з тобою
Ми рости обоє, –
Ти люби мене.**

**Виростеш за роки,
Підеш в світ широкий, –
Не забудь мене.**

Дмитро Куровський

Капустина

**Простягає капустина
Рученьки зелені,
Щоб накрапало дощу їй
Повнісінькі жмені.**

Петро Ребро

Журився їжачок

**Ой журився їжачок,
Що багато колючок
На його свитині.
Не було б тих колючок –
Він катав би діточок
День і ніч на спині!**

Куточок кулінарії

Кабачкова лазанья з куркою

Кабачкова лазанья готується просто та виходить навіть смачніше за класичну лазанью. Бо страва легка та ніжна, а до того ж, ще й корисніша, ніж із тістом.

Інгредієнти:

- 2 молодих кабачка
- 500 г курячого філе
- 1 середня цибулина
- 1 велика морква
- 1 солодкий болгарський перець
- 2-3 стиглих помідори
- 2 столових ложки томатного соусу або пасты
- 2 зубки часнику
- 2-3 столових ложки оливкової олії
- Сіль за смаком
- Мелений чорний перець
- 100 г твердого сиру (голландський)
- 70-100 г сметани (15%)
- 70-100 г натурального йогурту без добавок

Інструкція:

Спочатку підготуємо начинку для лазаньї. Куряче філе відваріть до закипання та злийте воду. Овочі очистіть, цибулю подрібніть та обсмажуйте на олії 2-3 хвилини, до м'якості. Тим часом натріть моркву на великій тертці та додайте до цибулі, обсмажуйте разом ще пару хвилин. Тоді додайте на-

Наталка Поклад

Шовковиці

Що у місті на околиці
Зародили дві шовковиці,
Зародили солодесенько,
Так довірливо-низесенько,
Так чорняво – не відмитися.
А приходьте подивитися!
А приходьте частуватися,
Сили-зросту набиратися!

різаний невеличкими шматочками солодкий перець, подрібнюємо часник. Додаємо все те до пательні із цибулею та морквою. Також додаємо куряче філе, нарізане шматочками, сіль та спеції. Помішуючи, тушуємо все разом 4-5 хвилин. Далі додаємо томатний соус та подрібнені помідори, готуємо ще 5 хвилин. Нарешті додамо подрібнену петрушку, перемішуємо, й начинка готова. Молоденькі кабачки миємо й очищуємо від шкірки, нарізаємо овочерізкою на тоненькі скибочки. В змащену олією форму для запікання (в мене 24x24 см) викладаємо кабачкові пелюстки, щоб вони злегка накладалися одна на одну. На кабачки викладаємо третину начинки. Зверху розподіляємо чверть соусу зі сметани, змішаної з йогуртом, та натираємо частину сиру. Тоді знов викладаємо шар кабачкових скибочок, другу третину начинки, соус та сир. Повторюємо ще раз: кабачки, третина начинки, соус та сир. Накриваємо четвертим шаром кабачків, змащуємо рештою соусу, притрушуємо тертим сиром та накриваємо фольгою. Запікаємо при 180 С від 45 хвилин до 1 години. В електричній духовці все готується швидше, ніж в газовій. Готовій лазаньї з кабачків треба дати трошки охолонути, тоді вона краще нарізатиметься та смакуватиме.

Володимир Лучук

Клятва

Мова кожного народу неповторна і – своя;
в ній гримлять громи в негоду,
в тиші – трелі солов'я.
На своїй природній мові
і потоки гомонять:
зелен-клени у діброві
по-кленовому шумлять.
Солов'їну, барвінкову,
колосисту – на віки –
українську рідну мову
в дар мені дали батьки.
Берегти її, плекати
буду всюди й повсякчас, –
бо ж єдина – так, як мати –
мова в кожного із нас!

Михайло Стельмах

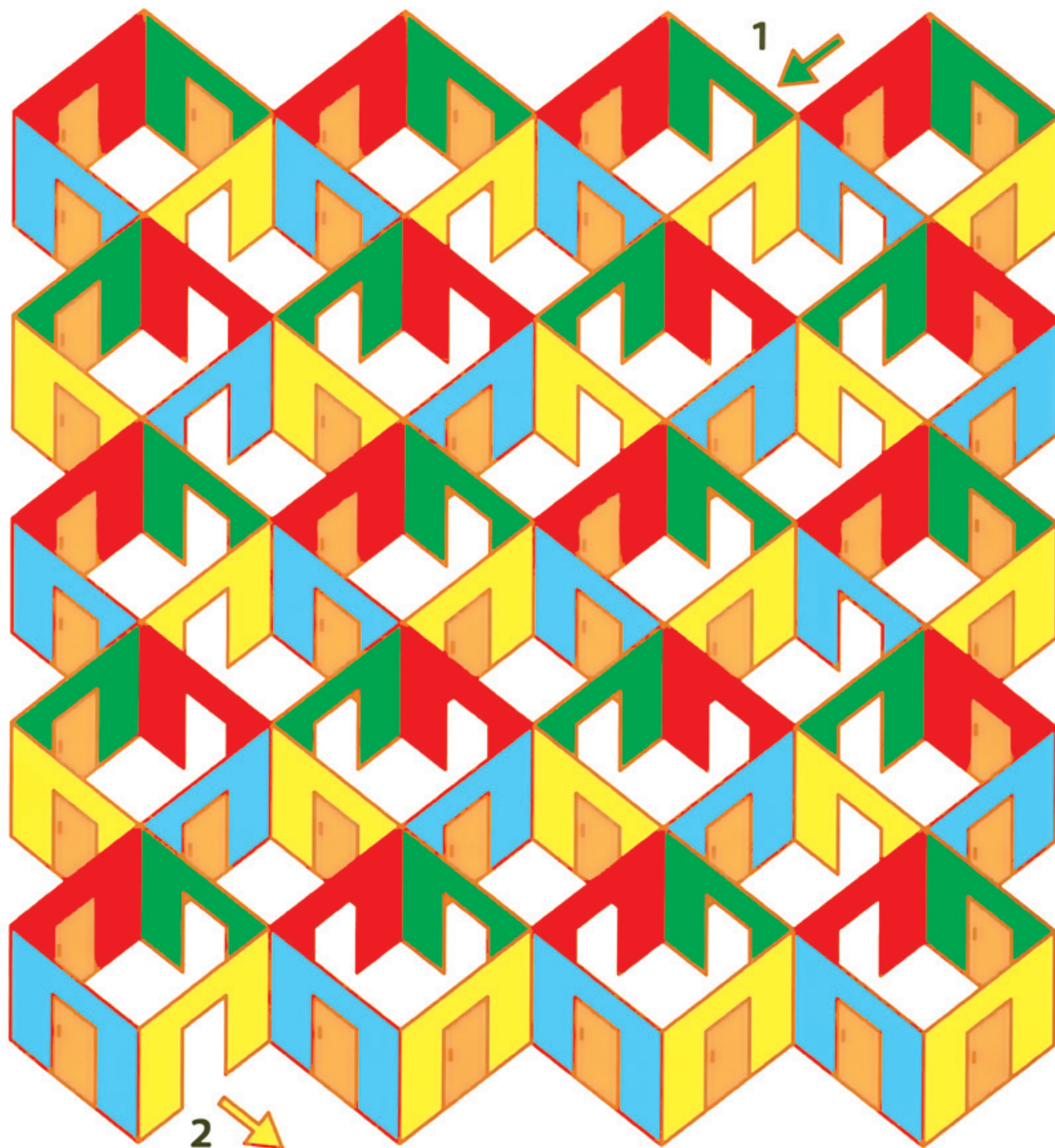
У нас гуси не сердиті

Невеличка наша річка –
Я її перепливаю,
А на березі сестричка
«Гиля, гусоньки» співає.
Гуси слухають сестричку,
З руки її скубуть травичку –
У нас гуси не сердиті,
Бо ми вмієм їх любити.

Ура-а-а-а ...

Пройди лабіринт.

**KULT
MINOR**

„VESELKA“ – časopis pre deti. Ročník 71, vychádza 10x ročne. Vydáva Zväz Rusínov-Ukrajincov SR, IČO 00 177 725. Adresa redakcie: 081 08 Prešov, ul. Janka Boroďača č. 5. Šéfredaktor Ivan Jackanin. Počítačová sadzba NITECH s.r.o., Prešov. Tlač Grafotlač s.r.o., Prešov. Rozširuje a objednávky na predplatné prijíma redakcia. Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín. Cena jedného čísla 0,13 €. Rukopisy a ilustrácie nevraciamе. EV 3302/9.

«ВЕСЕЛКА» – журнал для дітей. Союз русинів-українців СР. Адреса редакції: 081 08 Пряшів, вул. Янка Бородача, 5. Головний редактор Іван Яцканін. Комп'ютерний набір NITECH s.r.o., Пряшів, тел./факс: 051/7725061. Друкує Grafotlač, Пряшів. Ціна окремого номера – 0,13 €. Рукописи та ілюстрації не повертаються. EV 3302/9.